

ESAMOS PASTATO STRUKTŪROS PRITAIKYMAS NAUJAI FUNKCIJAI SPIEČIUS

Autoriai: dr. Viltė Janušauskaitė (architektė paveldosaugininkė), dr. Erika Kielė (antreprenerė), dr. Mindaugas Staniūnas (architektas)

Koncepcija SPIEČIUS siekia šiuo metu chaotišką funkcijų, srautų ir erdvių debesį išgryninti ir paversti darniai funkcionuojančia sistema – speičiumi. Bendruomenė – speičius yra visos pastato programos ašis ir pagrindas. Darniai dūzgiantis pastatas, atskleidžiantis pirminę jo funkciją – ramybę, sakralumą ir pritaikytas besikeičiantiems bendruomenės poreikiams.

Koncepcija pagrįsta 3 kertiniais principais:

- Švč. Mergelės Ramintojos bažnyčios sakralumo išsaugojimu ir išryškinimu, įtraukiant ir sustyguojant pastate naujas funkcijas.
- Pagarba visiems pastato statybos istoriniams etapams, įskaitant sovietmetį, palikusį objekte tam tikrus randus, kurie, nors žaloja bažnyčios erdvę, tačiau atspindi ir primena sovietmečio elgsenos su sakraliniais pastatais esmę, todėl turėtų būti išsaugoti kaip istorinės atminties ženklai.

- Minimalios intervencijos siekiu. Praktiški, įgyvendinami, suderinami su kontroliuojančiomis institucijomis ir finansiškai prieinami sprendimai. Lankstumas, dalinimasis ir maksimalus rezultatas minimaliomis sąnaudomis ir įgyvendinant, ir naudojant erdves

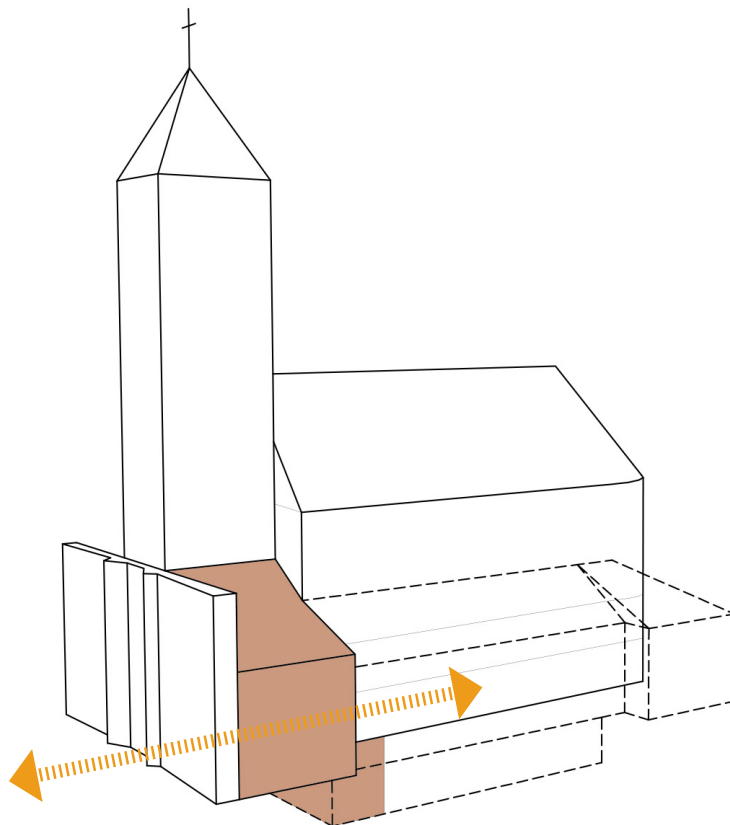
Svarbiausia – tam, kad speičius darniai dūgztų būtina gyva ir aktyvi bendruomenė, aplink kurią turi sukintis visi sprendimai dėl pastato ateities. O aplink Ramintoją kurtis gyva ir pagarbi erdvė – augstinių sodas.

PATALPŲ PLOTŲ LENTELĖ

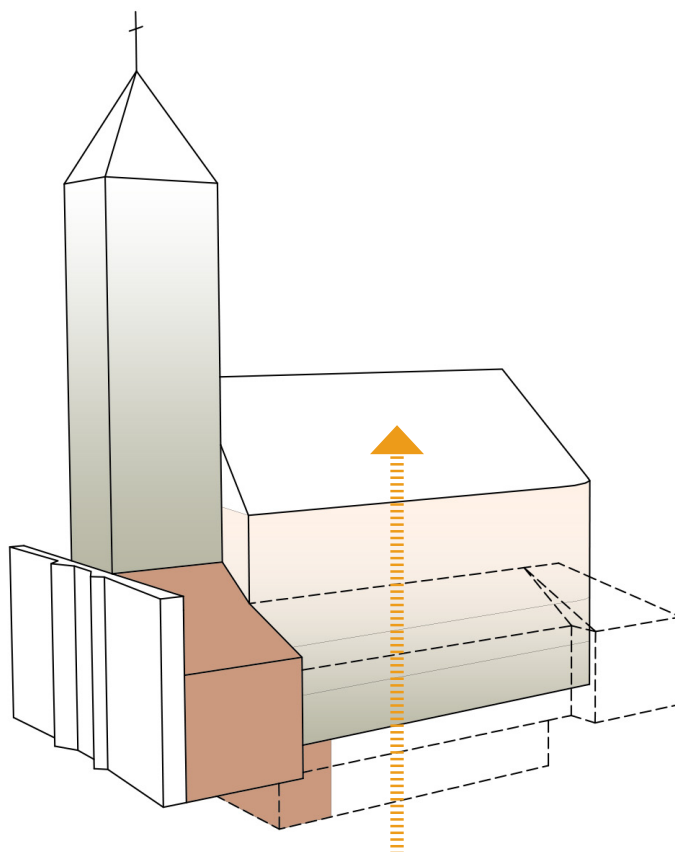
Patalpų tipas	Plotas (kv. m.)	Patalpos	Lankytojų skaičius	Patalpos plotas (kv. m)	Bendras plotas (kv. m.)*
LANKYTOJŲ ERDVĖS		Kavinė + virtuvė	30	172 + 58	230
		Lauko terasa	30	75	75
		Info centras	30	150	150
		Muziejus / ekspozicijų erdvė	20	320 (per 3 aukštus)	320
		Apžvalgos aikštelė	10	10	10
		Sanitariniai mazgai	153	62	62
		Lanksti erdvė	100	262	262
KOPLYČIOS ERDVĖS		Koplyčia	> 200	270 + 40	310
		Zakristija	-	40	40
		Koplyčia Tabernakuliui	-	16	16
TERAPIJOS ERDVĖS		Judėjimo erdvė	nenumatyta	nenumatyta	nenumatyta
		Psichoterapijos erdvė	20	50 (+42)	92
		Ramybės erdvės	10	40	40
EDUKACINĖS ERDVĖS		Edukaciniams renginiams skirtos patalpos (~7 patalpos po 65 m²)		84 (+262)	346
ADMINISTRACINĖS / ŪKINĖS ERDVĖS		Administracinės patalpos	5	44	44
		Susitikimų patalpa	-	53	53
		Virtuvėlė	-	integruota	integruota
		Sandėliavimo patalpos	-	120	120
BENDRAS NAUDINGAS PLOTAS					1866
BENDRAS PLOTAS NAUDOJANT PASTATO NAUDINGUMO KOEFICIENTĄ - 1.6** (Įtraukiama cirkuliacija, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir perdangų ertmės)					3192

* - Nurodyti patalpų plotai yra orientaciniai ir gali kisti priklausomai nuo projektinių sprendinių.

** - Nurodytas bendras plotas bus tikslinamas techninio projekto metu.

/ pastatą visada patenkama atsinešant supratimą - įeinama pro muziejų

PROJEKTO KONCEPCIJA

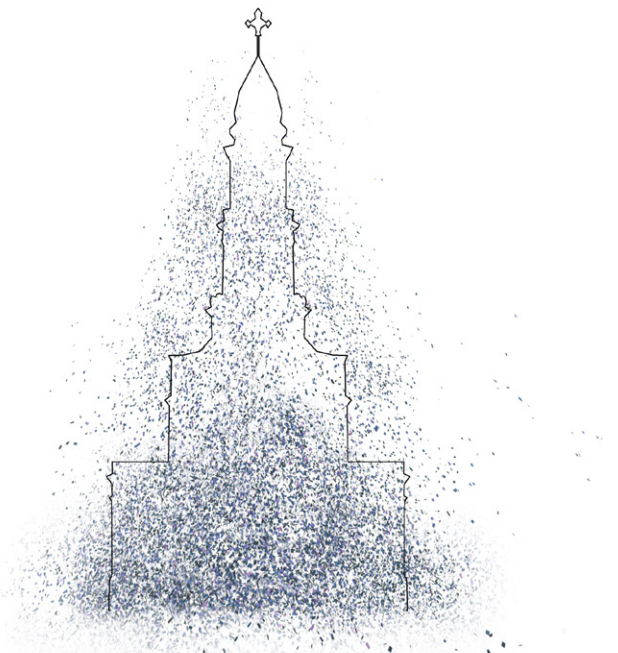
Koncepcija SPIEČIUS siekia šiuo metu chaotišką funkcijų, srautų ir erdvių debesį išgryninti ir paversti darniai funkcionuojančia sistema – spiečiumi. Bendruomenė – spiečius yra visos pastato programos ašis ir pagrindas. Darniai dūzgiantis pastatas, atskleidžiantis pirminę jo funkciją – ramybę, sakralumą ir pritaikytas besikeičiantiems bendruomenės poreikiams.

Koncepcija pagrįsta 3 kertiniais principais:

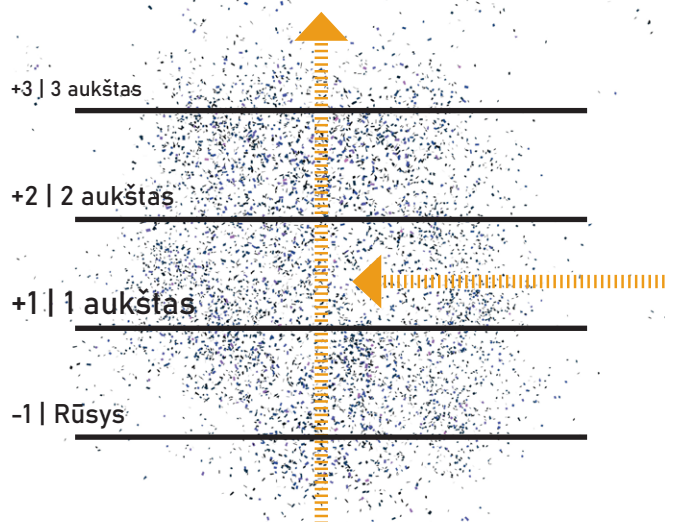
- Švč. Mergelės Ramintojos bažnyčios sakralumo išsaugojimu ir išryškinimu, įtraukiant ir sustyguojant pastate naujas funkcijas.
- Pagarba visiems pastato statybos istoriniams etapams, įskaitant sovietmetį, palikusį objekte tam tikrus randus, kurie, nors žaloja bažnyčios erdvę, tačiau atspindi ir primena sovietmečio elgsenos su sakraliniais pastatais esmę, todėl turėtų būti išsaugoti kaip istorinės atminties ženklai.
- Minimalios intervencijos siekiu. Praktiškai, įgyvendinami, suderinami su kontroliuojančiomis institucijomis ir finansiškai prieinami sprendimai. Lankstumas, dalinimasis ir maksimalus rezultatas minimaliomis sąnaudomis ir įgyvendinant, ir naudojant erdves.

Objekto augustiniškumas užkoduotas pačioje programoje. Tai – dangiškojo ir žemiškojo pasaulių sinergija, mokslas ir švietimas: bažnyčios, koplyčios funkcijos išplėtimas už įprastų sakraliniam objektui ribų, apimant edukaciją, psichoterapiją, muziejų bei kitas funkcijas. Komanda papildydama esmę, siūlo plėtoti inovacijas – tiek jau minėtas funkcines, tiek technologines.

Svarbiausia – tam, kad spiečius darniai dūgztų būtina gyva ir aktyvi bendruomenė, aplink kurią turi sukintis visi sprendimai dėl pastato ateities. O aplink Ramintoją kurtis gyva ir pagarbi erdvė – augustinių sodas.

Rezultatas:
sustyguotas funkcijų ir lankytojų spiečius pastate – apačioje intensyviau (pašaulietiščiau), aukštyne – ramiau (dvąsingiau)

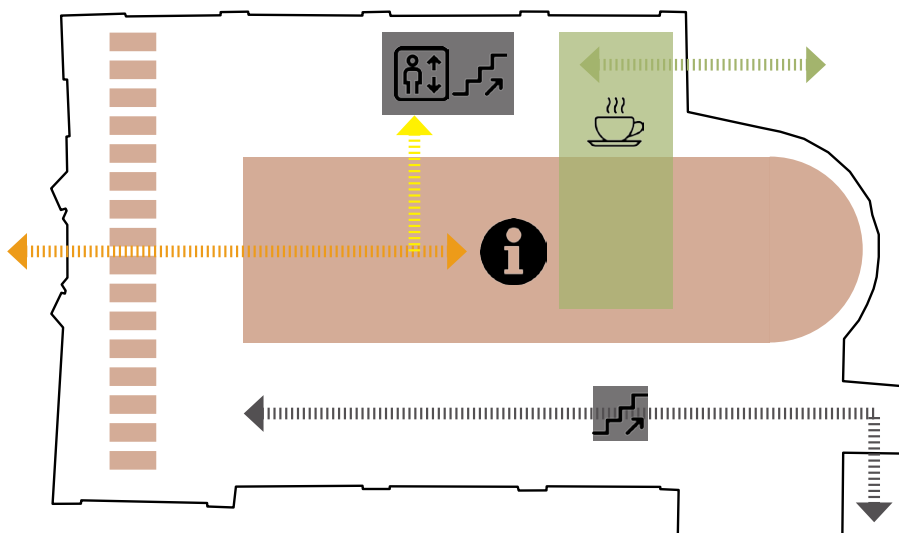
Tikslas:
organizuoti funkcijas ir suteikti judesio kryptis

Esama situacija:
daug skirtingų funkcijų vykstančių visame pastate

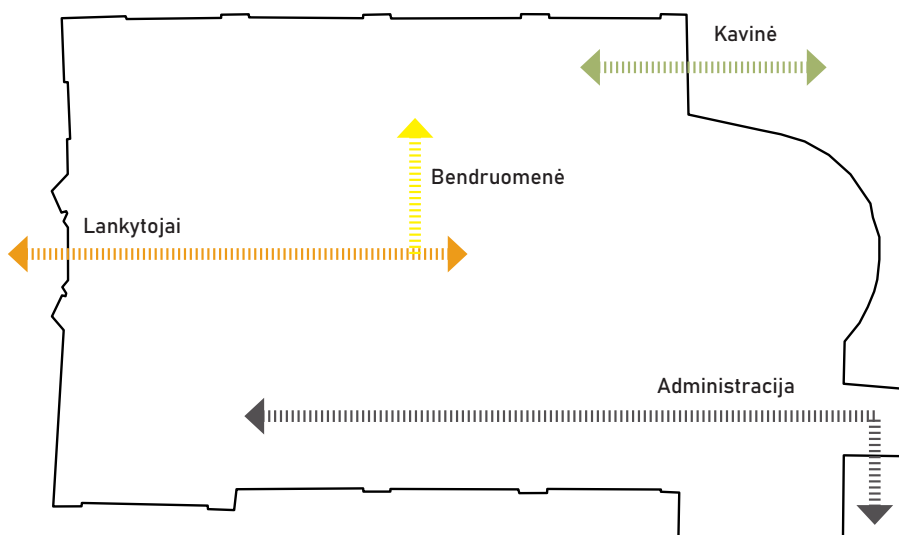
CIRKULIACIJA

Lankytojų srautus siūloma organizuoti, atskiriant skirtingų tikslų vedinius naudotojus. Identifikuotos trys grupės - bendruomenė (II, III a.), administracija (I – II a., antroji laiptinė) ir lankytojai (rūsiai, I a. ir apžvalgos aikštelė), kurios pagal siūlomą schemą galės susitikti, tačiau viena su kita nesikirs.

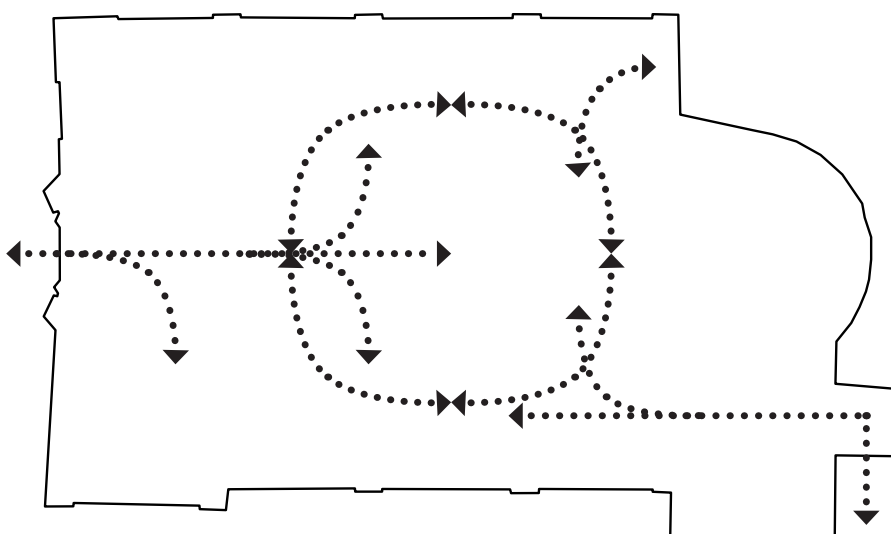
Daugiausia srautų pirmajame aukšte, kur lankytojai, patekę pro pagrindinį įėjimą, pasirinktinai keliauja į muziejų, apžvalgos aikštelę (pasiekiamą pro atidengiamus spiralinius laiptus), koplyčią 24/7, eina gilyn į infocentrą ir kavinę (šią galima kirsti ir patekti į vidiniame kieme siūlomą terasą), arba kilti aukštyne lankytojams skirta laiptine su keltu (liftu) į kitus aukštus. Šią laiptinę siūloma perprojektuoti, kad ji atitiktų visuomeniniams pastatams keliamus reikalavimus. Antroji laiptinė paliekama kaip sovietinis relikvas ir naudojama lankytojų evakuacijai bei administracijos reikmėms (aplink ją pirmame ir antrajame aukšte dëllojamos administracinės patalpos, taip pat turinčios ir atskirą – trečiąjį – išėjimą). Ši laiptinė taip pat naudinga ir bendruomenės nariams, kurie norėtų ateiti „nematomi“ ir patekti į psichoterapijos ar ramybės erdves. Muziejaus ir apžvalgos aikštelės lankytojai, kylantys spiraliniais laiptais turi galimybę pažvelgti į viešas vidaus erdves pro atveriamas ir įstiklinamas buvusias sovietines pertvaras, tačiau srautai fiziškai atskirti ir į bendruomenės erdves iš ekspozicijos zonos nepatenkama. Išorinis pasaulis į vidinį žvelgia tik per stiklą, netrikdydamas šio rimties ir dvasios.

Rezultatas:
funkcijos patogiai organizuojamos atskiriant lankytojų srautus

Tikslas:
išskirti tris pagrindinius srautus: lankytojų / kavinės, administracijos ir bendruomenės

Esama situacija:
lankytojų srautai pastate stichiški, savaiminiai ir nuolatos susikertantys

FUNKCINIS ZONAVIMAS IR ARCHITEKTŪRINIAI SPRENDIMAI

Organizuojant spiečiaus gyvenimą, siūlomas funkcinis zonavimas, pagrįstas trimis pagrindinėmis idėjomis. Pirma, sakralinės funkcijos ir objekto istorijos prioritetu, kuris suprantamas ne kaip ploto dominavimas (kvadratiniai metrai), o vieta pastate. Į pastatą patenkama pro objekto istoriją atskleidžiančią dalį – muziejų, kuris įprastai pastatuose būna nuošalus arba minimalus. Šiame sprendime siūloma muziejų įkurdinti istorinę reikšmę turinčiose erdvėse – prie pat įėjimo, rūsyje bei bažnyčios bokšte, kylant aukštyn susipažįstant su visais Ramintojos sluoksniais. Prie pat įėjimo siūloma erdvę, kurioje yra išlikusi tapyba, panaikinus sovietinę perdangą, naudoti 24/7 atvirai koplyčiai, kuri lankytojus galėtų priimti nepriklausomai nuo to, kada dirba „Spiečius“. Šis derinys net ir labiausiai pasaulietiskai nusiteikusių ir galbūt tik pramogos ieškančių lankytojų supažindins su pirmine pastato paskirtimi bei istorija ir užkoduos tolimesnį elgsenos būdą. Tolyt lankytojas žengs jau suvokdamas objekto reikšmę. Pagrindinė koplyčia – priešingai – pozicionuojama lankytojo kelionės po pastatą pabaigoje: be galimybės atsitiktinai užklysti, o tiksliai kylant aukštyn į svarbiausią, dvasingiausią objekto vietą. Iš dūzgiančio spiečiaus kilti į susikaupimo, dvasinę erdvę.

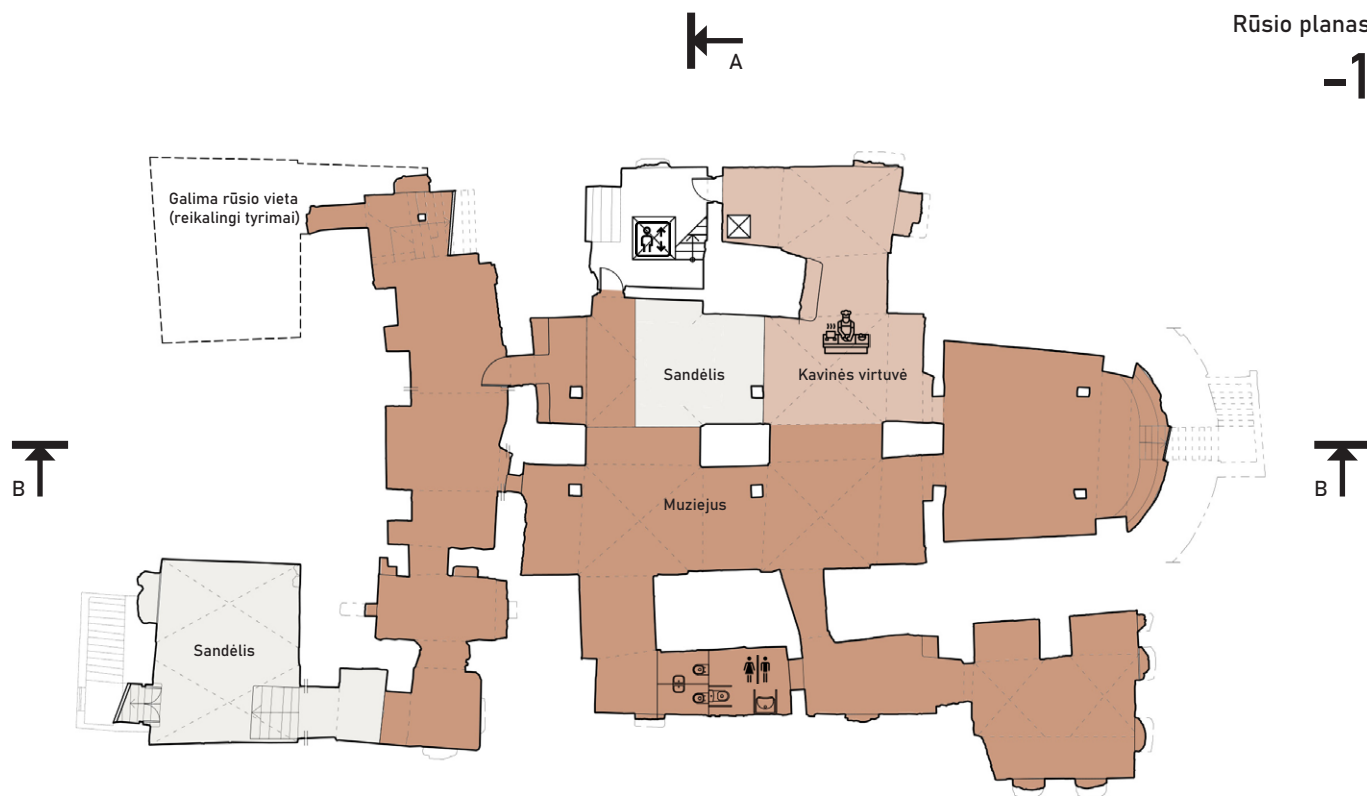
Antroji idėja yra intensyvumo kaita – pirmasis aukštas, tvirtai stovintis ant žemės, dūzgiantis, gyvas, susijęs su išore ir miesto gyvenimu yra pats intensyviausias, gausiausias lankytojų, aktyviausio veiksmo su infocentru bei muziejumi (būtent šios funkcijos turėtų užimti plotą ties buvusiu altoriumi) ir kavine. Rūsys – kelionė į istorinę Ramintojos praeitį ir funkcinės patalpos. Didžiojoje rūsio dalyje patalpos skiriamos muziejui, kuris atskleidžia Ramintojos statybos istorinius sluoksnius. Esant poreikiui ši erdvė naudojama edukacijoms ir kaip lanksti renginių erdvė, todėl ji – visuomet gyva, lankoma ir naudojama. Nedidelėje dalyje patalpų įkuriamas sandėlis (buvusi lifto šachta) ir kavinės virtuvės patalpos, turinčios tiesioginį ryšį – maisto liftą – su pirmuoju aukštu. Antrasis aukštas – pereinamasis, ramybės link: edukacija, psichoterapija, lanksti bendruomenės erdvė, leidžianti susikaupiti ir nesiblaškyti dūzgiančiame spiečiuje. Trečiasis – koplyčia ir asmeninio tobulėjimo erdvės, kurios yra dvasiškiausios ir ramiausios pastato erdvės.

Trečia, siekiama lankstumo ir efektyvaus plotų naudojimo visomis savaitės dienomis, visomis valandomis, todėl siūloma lanksti kai kurių erdvių funkcija (edukacija / psichoterapija, edukacija / muziejus ir edukacija / lanksti erdvė), kintanti priklausomai nuo bendruomenės poreikių ir įgyvendinama transformuojamais architektūriniais sprendimais.

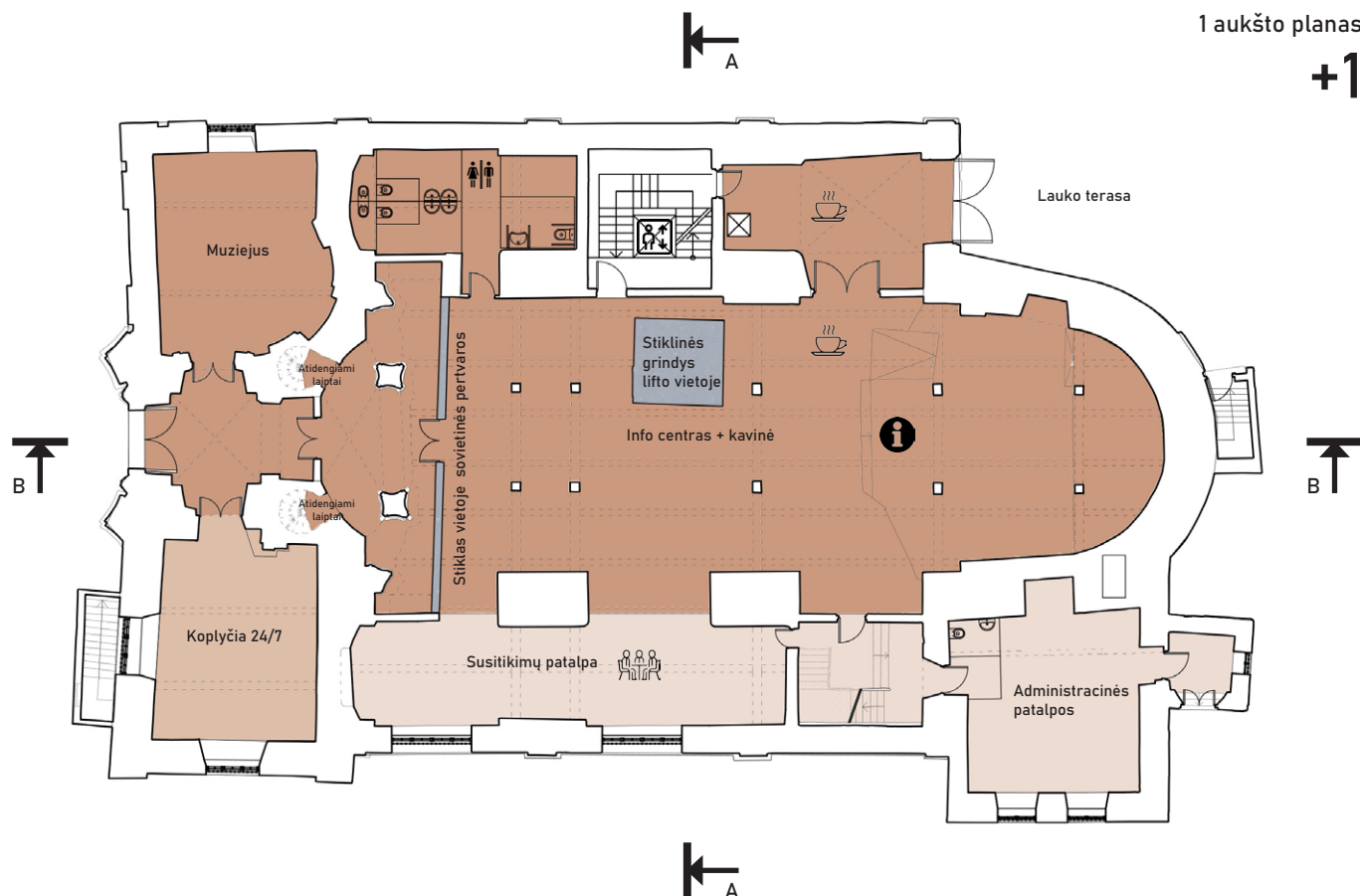
Architektūriniai sprendimai turėtų būti nuosaikūs, minimaliai prisiliečiantys prie esamo pastato daugiasluoksniskumo. Siekiama sukurti lanksčias erdves, maksimaliai išnaudoti modulinį transformuojamų pertvarų sistemas – pvz., skaidrumą keičiantis pertvarų stiklas pasitarimų kambaryje, akustinės transformuojamos pertvaros psichoterapijos ir lanksčioje erdvėse.

Pagrindinės siūlomos intervencijos:

- Buvusio perėjimo iš rūsio į 1 a. atidengimas rūsyje (reikalingi tyrimai);
 - Perdangos demontavimas pirmojo aukšto koplyčioje;
 - Abiejų spiralinių laiptų atidengimas, bokšte esančių laiptų keitimas naujais, saugumo reikalavimus atitinkančiais laiptais (apžvalgos aikštelė);
 - Lifto ir dalies sovietinių pertvarų demontavimas, vienos laiptinės perprojektavimas;
 - Užmūrytų angų atidengimas 3 a. koplyčios sienose, suformuojant praėjimus į gretimas erdves;
 - Sprendžiant vietų trūkumą koplyčioje, balkono – choro įrengimas, projektuojant jį šiuolaikine architektūros kalba, atitrauktą nuo esamų konstrukcijų;
 - Derinant paveldosaugos reikalavimus (negalimi stoglangiai) ir žmogui būdingą natūralios šviesos poreikį, siūlomi dirbtinės saulės stogo langai (e-Saulė);
 - Koplyčios 1 a. tapybos atidengimas ir eksponavimas (reikalingi tyrimai);
 - Vargonų choro, 1 ir 3 a. pagrindinės navos dalies sienų atidengimas (reikalingi tyrimai).
- Sovietiniai reliktai saugomi kaip istorinės atminties vietos, tačiau tai nereiškia mechaniško jų fizinio pavidalo apsaugos 100 %. Mąstant racionaliai ir atveriant tiek bažnyčios erdves, tiek po sovietmečio sluoksniais uždengtas ankstesnių amžių vertybes, vietoje dalies sovietinių elementų paliekamas tik jų šešėlis, aidas, išreikštas stiklo pertvaromis ar perdangų fragmentais.

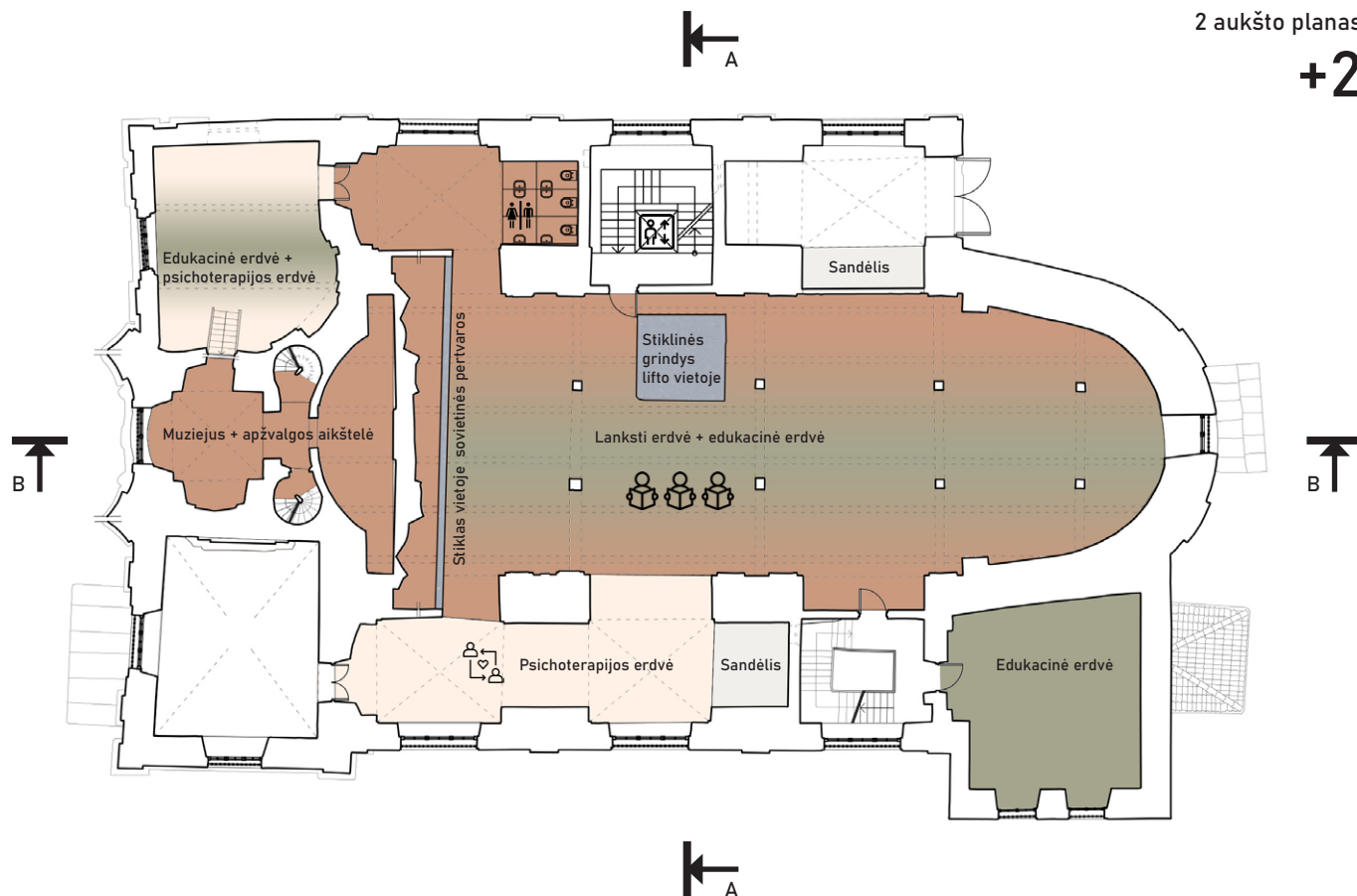

Lankytojų erdvės
 Terapijos erdvės
 Edukacijos erdvės
 Admin. patalpos
 Ūkinės/techninės patalpos

2 aukšto planas

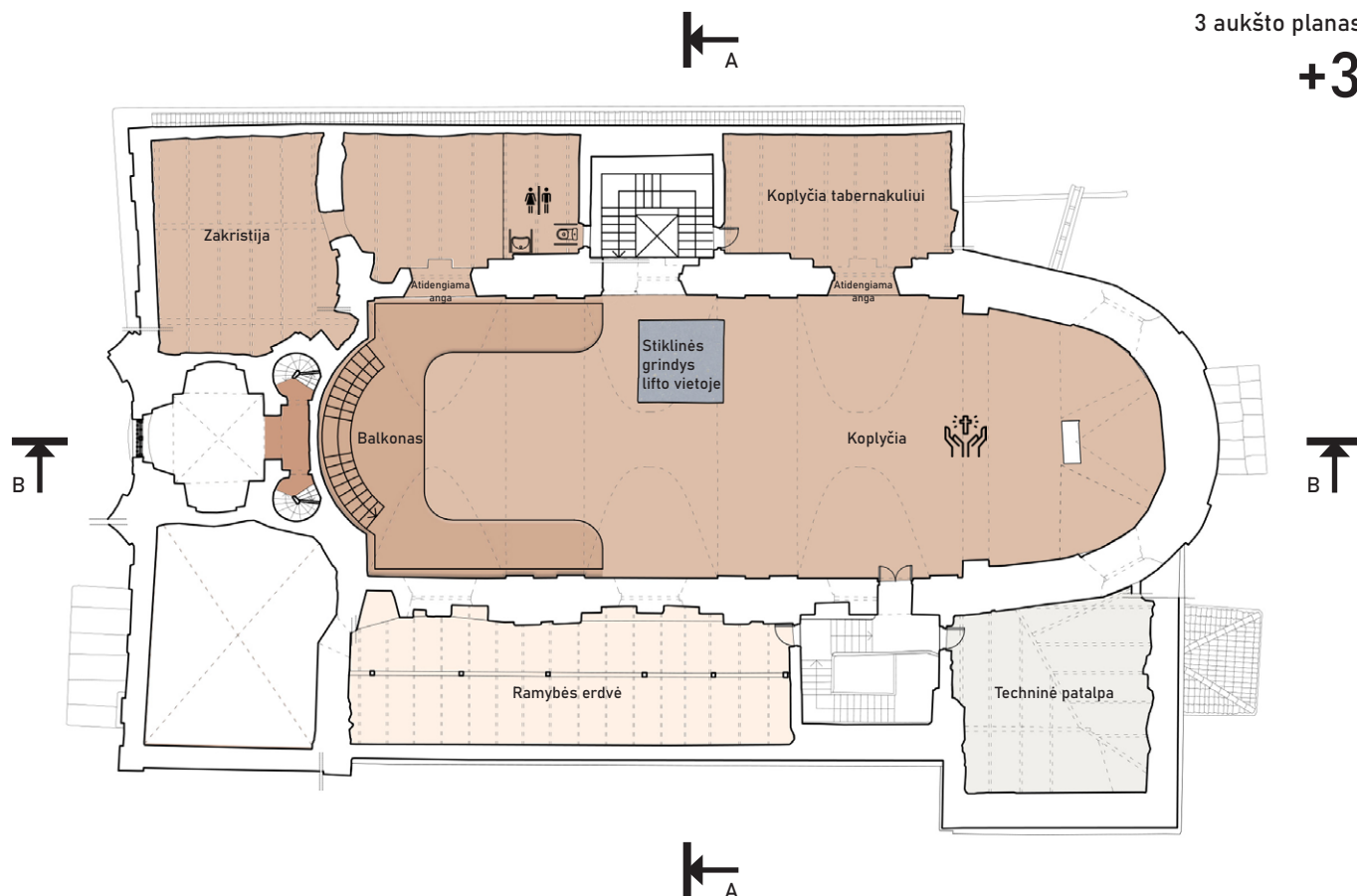
+2

Lankytojų erdvės Terapijos erdvės Edukacijos erdvės Admin. patalpos Ūkinės/techninės patalpos

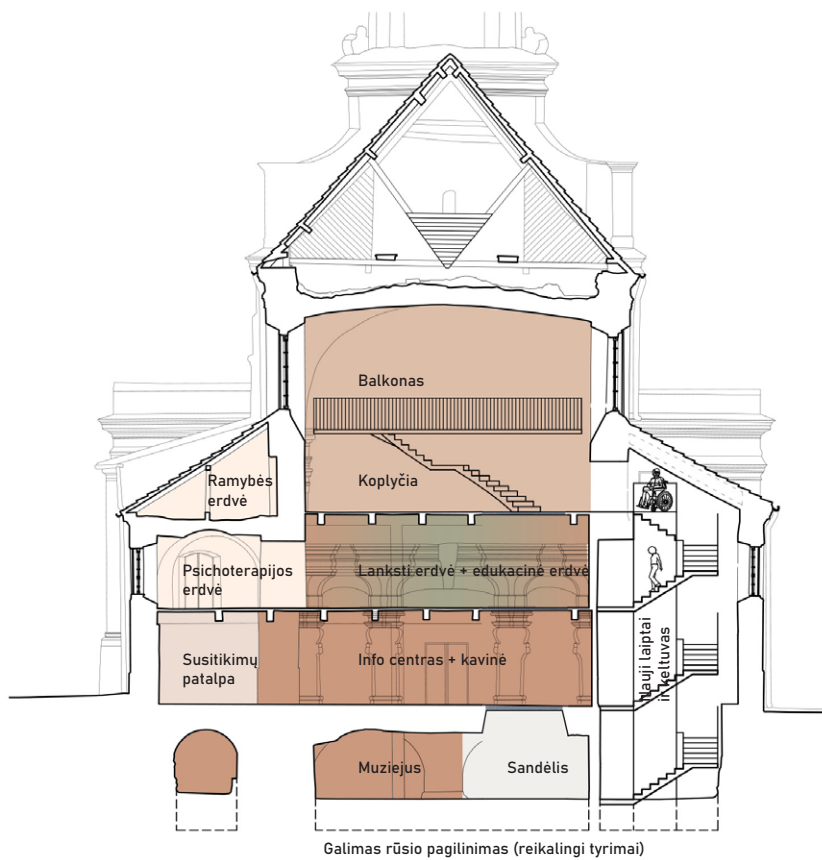
3 aukšto planas

+3

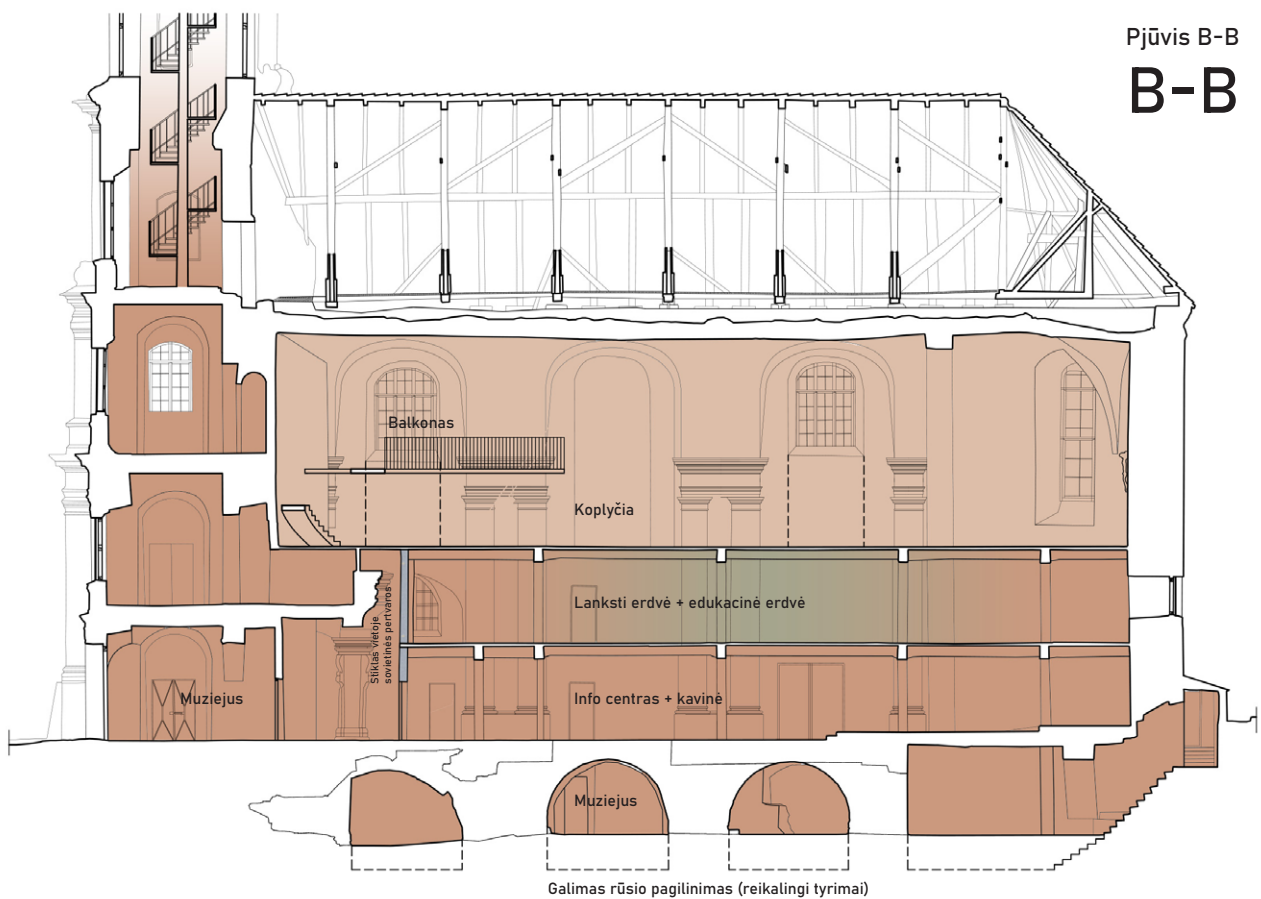
Pjūvis A-A

A-A

Pjūvis B-B

B-B

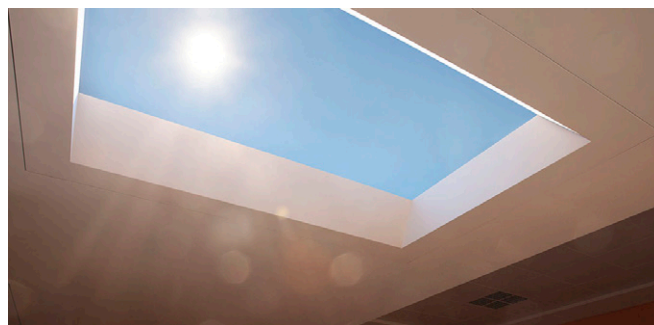
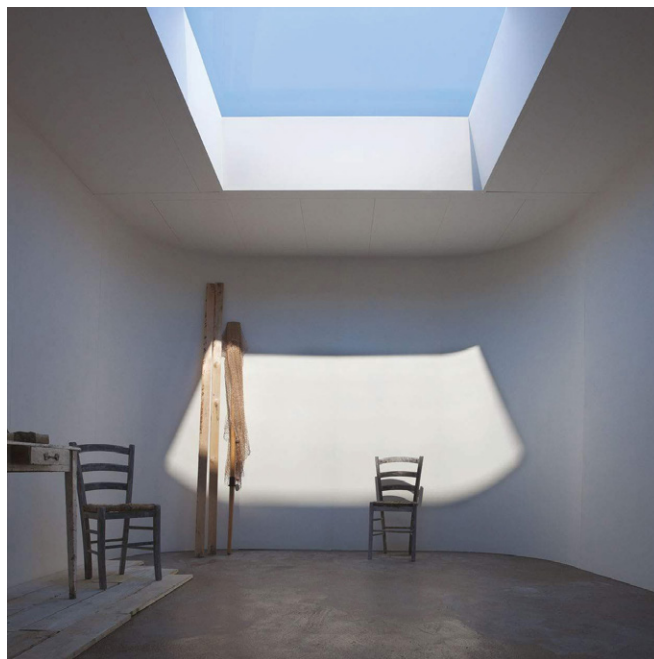

PASTATO TVARUMĄ DIDINANTYS SPRENDIMAI

Pastato tvarumo sprendiniai – optimaliai pritaikytos šildymo, vėdinimo ir apšvietimo sistemos, naudojančios efektyvius įrenginius. Siūloma atlikti skaičiavimus ir įvertinti šilumos siurblių oras – vanduo ir grindinio bei panelinio šildymo įrengimo galimybes. Dalį elektros energijos būtų galima pagaminti naudojant inovatyvias stogo čerpes su priderintos spalvos fotoelementais (saulės baterijomis). Tvarumą ir finansinį (išlaikymo) efektyvumą užtikrins tam tikrų erdvių dalinimasis, nepaliekant tuščių, tik tam tikru savaitės ar paros metu naudojamų plotų dėl ko pastatas bus gyvas ir pilnas 24/7.

Inovatyvios elektrą gaminančios čerpės
www.exteriormedics.com

e-Saulė
<https://www.coelux.com/>

Užtemstančios stiklinės atitvaros
<https://www.cbnme.com>

